

PREHLAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie marec 2013

II. senát

Nálezy:

spisová značka	II. ÚS 29/2011
sudca spravodajca	Juraj Horváth
druh konania	čl. 127 ods. 1 ústavy konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – v časti vyhovené --v časti nevyhovené
dátum rozhodnutia	13. decembra 2012
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 30 ods. 4 v spojení s čl. 13 ods. 2 a 4 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ namietal porušenie označených práv uznesením Súdnej rady Slovenskej republiky a postupom, ktorý predchádzal jeho schváleniu.</p> <p>Zo sťažnosti vyplýva, že podaním prihlášky sa sťažovateľ prihlásil do výberového konania na obsadenie dvoch voľných miest sudcu na okresnom súde. Po skončení výberového konania bol sťažovateľ rozhodnutím päťčlennej výberovej komisie vyhlásený za úspešného uchádzača vo výberovom konaní „na obsadenie 2 voľných miest sudcov na Okresnom súde Prešov“.</p> <p>Na základe výsledkov výberového konania sťažovateľ následne udelil unifikovaný súhlas so zverejnením svojich osobných údajov v súvislosti s vymenovaním do funkcie sudcu bez časového obmedzenia a s pridelením na okresný súd, podal čestné vyhlásenie, že sa proti jeho osobe nevedie žiadne trestné ani priestupkové konanie, a tiež udelil písomný súhlas s jeho pridelením ako sudcu na Okresný súd Prešov.</p> <p>Na základe uvedeného sa následne sťažovateľ na základe pozvánky od predsedu súdnej rady zúčastnil na 44. zasadnutí súdnej rady, na ktorom členovia súdnej rady prerokovali a následne hlasovali o návrhu predsedníčky vlády a ministerky spravodlivosti na vymenovanie úspešných uchádzačov výberových konaní do funkcií sudcov bez časového obmedzenia a ich pridelenie na príslušné okresné sudy.</p> <p>O uvedenom bode programu hlasovalo pri jednotlivých uchádzačoch 12 členov súdnej rady, pričom zo zápisnice zo zasadnutia súdnej rady vyplýva, že v prípade sťažovateľa sa piati členovia z prítomných 12-tich členov súdnej rady hlasovania zdržali, dvaja členovia súdnej rady hlasovali za a päť členov súdnej rady hlasovalo proti jeho vymenovaniu do funkcie sudcu s jeho pridelením na okresný súd.</p> <p>Na základe uvedených výsledkov hlasovania členov súdnej rady vydala súdna rada uznesenie, v ktorom konštatovala, že sťažovateľ spolu s ďalšími dvoma uchádzačmi „nezískali dostatočný počet hlasov na vymenovanie do funkcie sudcu“.</p> <p>Podľa sťažovateľa súdna rada uvedeným postupom a rozhodnutím nekonala v medziach pôsobnosti danej jej ústavou a spôsobom uvedeným zákonom, neodôvodnene ho diskriminovala a vo svojich dôsledkoch porušila jeho právo na prístup k verejnej funkcii, právo na spravodlivé rozhodnutie, právo na inú právnu ochranu pri porušení pozitívneho záväzku štátu, právo na dobrú správu vecí verejných a všeobecne právne zásady vyplývajúce zo zásady právneho štátu.</p> <p>Sťažovateľ poukazuje na to, že súdna rada o návrhu na podanie návrhu na vymenovanie uchádzača za sudcu rozhoduje ako orgán verejnej moci, nemá širokú diskrečnú právomoc a musí pri rozhodovaní rešpektovať doktrínálne prípustné interpretačné postupy a zároveň záver musí byť rozumne odôvodnený.</p>

ratio decidendi

Ústavný súd tu rozhoduje, či súdna rada porušila právo kandidáta na sudcu na rovný prístup k verejným funkciám.

K danému, len zdanlivo nad rámec vecí, možno na úvod uviesť, že modernita, moderná spoločnosť a štát vytlačujú tradičné normatívne systémy, ako sú náboženstvo, morálka, tradícia či slušnosť smerom k štátom stanovenému právu.

Spory, ktoré sa kedysi riešili komunitne alebo hodnotové spory, ktoré v monokultúrnych spoločnostiach ani nejestvovali, dnes v neutrálnom štáte často riešia súdy. Z tohto dôvodu prebieha neutíchajúca diskusia o tzv. sudcokrácii.

Akokoľvek, moc sudcov už vôbec nemusí byť najmenej nebezpečná, ale zároveň je nenahraditeľná. Ústavný súd už uviedol, že ochrana ľudských práv a základných slobôd je v našom ústavnom systéme v prvom rade úlohou súdov, a to tak všeobecných súdov, ako aj ústavného súdu.

Osobitne možno ešte zvýrazniť povinnosť všetkých súdov chrániť jednotlivcov pred zásahmi verejnej moci. Táto povinnosť súdov je základným komponentom právneho štátu rešpektujúceho a ctiaceho ľudské slobody. Vďaka svojim definičným znakom – nezávislosti a viazanosti právom – Ústavou Slovenskej republiky, zákonmi a vybranými medzinárodnými zmluvami môže a musí súdna moc chrániť jednotlivcov pred excesmi verejnej moci.

Ústavný súd, vníma, že v čase voľby sťažovateľa bola právna úprava odlišná od novej, právna úprava mlčala, čo sa týka spôsobu procedurálnej či inej justifikácie rozhodnutia o nevyzmenovaní kandidáta.

Samotná okolnosť, že určitý orgán hlasuje, a to dokonca tajne, nemôže bez ďalšieho určovať, či jeho rozhodnutia majú alebo nemajú byť odôvodnené, a podobne sama osebe nemôže určovať rozsah dôvodov, na ktorých môže tento orgán prípadne založiť svoje rozhodnutie.

Ústavné a zákonné medze oprávnení ustanovujúceho orgánu a jeho postavenie sú určovateľom spôsobu jeho rozhodovania. Aj kvôli tomu je prerokovaná problematika náročnejšia, keďže súdna rada bola, ako už ústavný súd už uviedol, vymedzená a zakotvená nie veľmi inštruktážne.

Konfigurácia súdnej rady sa zreteľne prejavuje v neustálom hľadaní podoby (ne)odôvodňovania rozhodnutí súdnej rady. Uznesenie súdnej rady ako výsledok hlasovania orgánu verejnej moci je právnou skutočnosťou verejného práva vo forme rozhodnutia adresovaného prezidentovi. Nejde o individuálny právny akt (ako výsledok činnosti príslušného orgánu, ktorým sa zakladajú, menia alebo rušia, prípadne autoritatívne zisťujú oprávnenia a povinnosti subjektov), ale o osobitný druh právneho konania. Výsledok hlasovania týkajúci sa kreovania verejných, resp. ústavných činiteľov (nielen rozhodnutie súdnej rady o predložení návrhu kandidáta na sudcu prezidentovi) sa neodôvodňuje, pričom za hlasovanie nemožno brať hlasujúceho na zodpovednosť. Ústavná a zákonná úprava nepripúšťa v predmetných súvislostiach ani možnosť odvolania proti rozhodnutiu.

Na takúto interpretáciu reagoval zákonodarca. Podľa vládneho návrhu novely zákona o súdnej rade (tlač 59, V. volebné obdobie) § 6 ods. 6 in fine zákona mal znieť takto: „Každé uznesenie súdnej rady musí byť odôvodnené. Súdna rada je povinná odôvodňovať svoje uznesenia tak, aby boli presvedčivé. Písomné vyhotovenie uznesenia súdnej rady týkajúce sa práv a právom chránených záujmov sudcu obsahuje odôvodnenie, v ktorom súdna rada musí vysvetliť, akými úvahami sa riadila a ako vec právne posúdila.“ Poslanec vládnej koalície v II. čítaní navrhol pozmeniť znenie navrhovaného zákona tak, aby znel takto: „Z každého zasadnutia súdnej rady sa vyhotovuje zvukový záznam a zápisnica, z ktorej musí byť okrem účasti, programu zasadnutia súdnej rady a obsahu prijatých uznesení zrejмый aj obsah, priebeh rokovania, vyjadrenia jednotlivých členov súdnej rady k prerokúvaným bodom programu a výsledok hlasovania o jednotlivých bodoch programu zasadnutia súdnej rady tak, aby zo zápisnice bolo zrejмый akými úvahami sa súdna rada riadila.“

Predkladateľ pozmeňujúce návrhu odôvodnil navrhovanú zmenu tak, že s prihliadnutím na doterajšiu diskusiu k problematike odôvodňovania rozhodnutí súdnej rady, ako aj na výhrady k technickým možnostiam spracovania odôvodnení ku všetkým jej rozhodnutiam sa navrhuje namiesto toho zachytiť detailnejší priebeh rokovania súdnej rady vrátane vyjadrení členov súdnej rady k prerokúvaným otázkam, a to tak, aby zo zápisnice bolo zrejмый, akými úvahami sa súdna rada riadila pri rozhodovaní vo veciach patriacich do jej kompetencie. Takto bol aj návrh zákona

	<p>schválený.</p> <p>Prezident však schválený návrh zákona vetoval a v rámci pripomienky k vrátenému zákonu navrhol, aby sa v § 6 ods. 10 sa vypustili slová „vyjadrenia jednotlivých členov súdnej rady k prerokúvaným bodom programu“ a slová „tak, aby zo zápisnice bolo zrejme akými úvahami sa súdna rada riadila“.</p> <p>Parlament tieto prezidentove námietky akceptoval a schválil zákon, tak (tlač 174) ako znie v aktuálne účinnom znení, teda v relevantných častiach takto:</p> <p>„(10) Z každého zasadnutia súdnej rady sa vyhotovuje zvukový záznam a zápisnica, z ktorej musí byť okrem účasti, programu zasadnutia súdnej rady a obsahu prijatých uznesení zrejmy aj obsah, priebeh rokovania a výsledok hlasovania o jednotlivých bodoch programu zasadnutia súdnej rady.</p> <p>(11) Predseda súdnej rady zabezpečí zverejnenie informácií o činnosti súdnej rady na webovom sídle súdnej rady. Na webovom sídle súdnej rady sa zverejňuje termín zasadnutia súdnej rady, návrh programu zasadnutia súdnej rady a materiály, o ktorých má podľa návrhu programu zasadnutia súdna rada rokovať, a to najmenej 15 dní pred termínom zasadnutia súdnej rady; materiály doplnené na rokovaní súdnej rady podľa § 6 ods. 2 sa zverejňujú v rovnakej lehote ako prijaté uznesenie súdnej rady. Na webovom sídle súdnej rady sa ďalej uverejní prijaté uznesenie súdnej rady, zápisnica z hlasovania, zápisnica zo zasadnutia súdnej rady a zvukový záznam zo zasadnutia súdnej rady. Prijaté uznesenie súdnej rady sa uverejní do 24 hodín od jeho prijatia súdnou radou. Zápisnica z hlasovania, zápisnica zo zasadnutia súdnej rady a zvukový záznam zo zasadnutia súdnej rady sa uverejnia zároveň s prijatými uzneseniami súdnej rady.</p> <p>(8) Hlasovanie súdnej rady je vždy verejné. Člen súdnej rady, ktorý nesúhlasí s uznesením súdnej rady, má právo, aby sa jeho odlišné stanovisko pripojilo k rozhodnutiu súdnej rady; toto stanovisko sa zverejňuje rovnako ako uznesenie súdnej rady.“</p> <p>Ústavný súd, samozrejme, vníma, že v čase voľby sťažovateľa bola právna úprava odlišná, právna úprava mlčala, čo sa týka spôsobu procedurálnej či inej justifikácie rozhodnutia o nevyzmenovaní kandidáta.</p> <p>Vzhľadom na to, že ústavný súd nemá k dispozícii dokumenty či informácie, z ktorých by bolo možné vnímať uvedenú procedúru, teda nemožno rozvíjať z tohto pohľadu prípadné úvahy o preskúmateľnosti, a vzhľadom na to, že ústavný súd považuje súčasnú právnu úpravu za minimálny akceptovateľný štandard nearbitrážnosti, rozhoduje o zrušení rozhodnutia súdnej rady, a tým umožňuje sťažovateľovi voľbu v súčasnom zákonomnom režime.</p> <p>Uvedený postup ústavný súd volí vnímajúc princíp minimalizácie zásahov do právomocí iných orgánov verejnej moci a vnímajúc vyvíjajúcu sa tradíciu súdnej rady. Taktiež vzhľadom na novú právnu úpravu neuvažoval o zjednocovaní právnych názorov podľa § 6 zákona o ústavnom súde.</p> <p>Ústavný súd tiež vníma istý stavovský, korporatívny prvok vo veci, avšak na druhej strane musí dodať, že azda rovnako ako starosť o sťažovateľovo subjektívne základné právo mu v danej veci záleží na ústavnej hodnote nezávislého súdnictva.</p> <p>Vzhľadom na už identifikovanú a popísanú povahu zásahu do ústavného práva sťažovateľa, s ohľadom na plnú sanovateľnosť porušenia tohto práva „novým“ procesom rozhodovania súdnej rady o návrhu na predloženie návrhu prezidentovi na vymenovanie sťažovateľa do funkcie sudcu ústavný súd sťažovateľovi nepriznal žiadne primerané finančné zadosťučinenie, teda v tejto časti jeho sťažnosti nevyhovelo.</p> <p>Ústavný súd rozhodol tak, že Súdna rada Slovenskej republiky svojím uznesením, ktorým konštatovala, že sťažovateľ nezískal „dostatočný počet hlasov na vymenovanie do funkcie sudcu“, porušila jeho základné právo na prístup k voleným a iným verejným funkciám zaručené v čl. 30 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky.</p> <p>Uznesenie Súdnej rady Slovenskej republiky, ktorým konštatovala, že sťažovateľ nezískal „dostatočný počet hlasov na vymenovanie do funkcie sudcu“, zrušuje a vec vracia Súdnej rade Slovenskej republiky na ďalšie konanie.</p> <p>Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov</p>	<p>Ústavný súd SR: III. ÚS 75/01, III. ÚS 79/04, PL. ÚS 14/06, II. ÚS 143/02, II. ÚS 9/00, II. ÚS 258/03, PL. ÚS 92/2011, PL. ÚS 97/07, PL. ÚS 4/2012</p> <p>EŠLP: Taxquet proti Belgicku, rozsudok Veľkého senátu, 16. november 2010, č. 926/05, body 92 – 100; Judge proti Spojenému kráľovstvu, čiastočné rozhodnutie, 8. február 2011, č. 35863/10, body 35 – 39; Boučková, P. Rozsudek Velkého senátu ve věci Taxquet</p>

spisová značka	II. ÚS 165/2012
sudca spravodajca	Ivetta Macejková
druh konania	čl. 127 ods. 1 ústavy konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – v časti vyhovené --v časti nevyhovené (finančné zadost'učinenie)
dátum rozhodnutia	13. februára 2013
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľka (obchodná spoločnosť) namietala porušenie označených práv rozsudkom krajského súdu.</p> <p>Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka bola ako povinná účastníčkou exekučného konania, ktoré bolo zastavené na základe námietok sťažovateľky (povinnej) z dôvodu, že dobrovoľne splnila to, čo jej ukladal vykonateľný exekučný titul.</p> <p>Krajský súd po podaní odvolania oprávneným a súdnym exekútorom v odvolacom konaní prvostupňové uznesenie okresného súdu o zastavení exekúcie a náhrade trov exekúcie zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie.</p> <p>Okresný súd následne uznesením, ktoré sa stalo právoplatné a vykonateľné, námietkam sťažovateľky ako povinnej proti trovám exekúcie vyhovel len v nepatrnej časti 2,50 € a vo zvyšku námietkam sťažovateľky proti trovám exekúcie nevyhovel.</p> <p>Týmto uznesením bola sťažovateľka zaviazaná na úhradu trov exekúcie v sume 7 599,56 € (odmena súdneho exekútora, DPH a hotové výdavky), ktoré dobrovoľne uhradila súdnemu exekútorovi.</p> <p>Predchádzajúcou sťažnosťou podanou ústavnému súdu sťažovateľka namietala porušenie svojich práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru uvedeným uznesením krajského súdu v odvolacom konaní a naň nadväzujúcim uznesením okresného súdu, ktorými bola zaviazaná na úhradu trov exekúcie.</p> <p>Ústavný súd nálezom sp. zn. III. ÚS 207/2010 z 25. augusta 2010 rozhodol, že základné práva sťažovateľky porušené boli, zrušil obe napadnuté uznesenia a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.</p> <p>Podľa názoru ústavného súdu bolo rozhodnutie krajského súdu v odvolacom konaní a na to nadväzujúce rozhodnutie okresného súdu založené iba na príliš formalistickom výklade práva a i samotné posúdenie skutkových okolností prípadu bolo v rozpore s požiadavkou materiálnej ochrany práv zo strany súdnej moci. Exekúcia bola vedená proti sťažovateľke neoprávnene od samého začiatku a exekučný súd nikdy nemal vydať poverenie na vykonanie exekúcie.</p> <p>Následne krajský súd uznesením v celom rozsahu (vo veci samej) potvrdil (ako vecne správne pôvodné, teda v poradí prvé) uznesenie okresného súdu, ktorým bola predmetná exekúcia vedená okresným súdom zastavená, a na náhradu trov exekúcie vedenej bol zaviazaný oprávnený.</p> <p>Sťažovateľka tiež vo svojom vyjadrení opätovne zdôraznila, že súdny exekútor aj v súčasnosti disponuje s peniazmi, ktoré mu na bankový účet uhradil povinný (sťažovateľka), hoci povinnosť na náhradu trov exekúcie bola autoritatívnym rozhodnutím súdu uložená celkom inému subjektu ako sťažovateľke, a to práve oprávnenému.</p> <p>Sťažovateľka ďalej k argumentácii krajského súdu uvedenej v jeho vyjadrení uviedla, že charakter verejnoprávneho vzťahu medzi súdnym exekútorom vykonávajúcim exekučnú činnosť a povinným ako účastníkom exekučného konania môže vzniknúť len pri exekučnej činnosti vykonávanej v súlade so zákonom, a nie pri exekučnej činnosti vykonávanej na základe zavádzajúceho, ba až klamlivého návrhu na vykonanie exekúcie, ktorá bola od začiatku protizákonná a neoprávnená, a to s odkazom na nález sp. zn. III. ÚS 207/2010. V ostatnom sa sťažovateľka pridrižava dôvodov svojej podanej sťažnosti.</p> <p>Sťažovateľka tvrdí, že napadnuté rozhodnutia okresného súdu a krajského súdu</p>

	<p>boli založené na príliš formalistickom výklade práva. Všeobecné súdy podľa nej vo svojom odôvodnení nezohľadnili špecifika súdeného prípadu, keď bola žalovaná suma sťažovateľkou vyplatená v rámci exekúcie, ktorá bola od počiatku nezákonná. Preto podľa sťažovateľky nie je možné na jej prípad aplikovať judikát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (sp. zn. 3 Cdo 58/2009), na ktorý sa vo svojom odôvodnení všeobecné súdy odvolali. Sťažovateľka zastáva názor, že právne závery všeobecných súdov sa javia byť neodôvodnené a arbitrárne. Odmena exekútora za výkon exekučnej činnosti predstavuje podľa sťažovateľky odplatu poskytovanú súdnemu exekútorovi za výkon jeho činnosti, ktorú si exekútor uplatňuje vo vlastnom mene, na vlastný účet a sám za seba, a preto nemožno v otázke odmeny exekútora argumentovať jeho postavením ako štátom určenej a splnomocnenej osoby na vykonávanie núteného výkonu súdnych a iných rozhodnutí. Všeobecné súdy podľa sťažovateľky predmetnú vec nesprávne právne kvalifikovali ako nárok na náhradu škody, ktorú si mala uplatňovať voči štátu z dôvodu, že vzťah medzi súdnym exekútorom a sťažovateľkou bol vzťahom verejnoprávnej povahy. Sťažovateľka tiež v sťažnosti tvrdí, že bola rozhodnutiami konajúcich súdov zbavená majetku, pretože finančné prostriedky, ktoré od sťažovateľky prijala neoprávnená súkromná osoba (súdny exekútor), jej nie je podľa týchto rozhodnutí povinná vrátiť.</p>
ratio decidendi	<p>K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru</p> <p>Podstatou právneho odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu je konštatovanie, že medzi účastníkmi exekučného konania ide o verejnoprávny vzťah, ktorý zabezpečuje funkciu štátu, keď súdny exekútor vystupuje voči účastníkom exekučného konania ako nositeľ zvrchovanej verejnej moci. Preto vzhľadom na povahu vzťahu, ktorý vzniká medzi súdnym exekútorom vykonávajúcim exekučnú činnosť a medzi povinným ako účastníkom exekučného konania, nemôže dôjsť na strane súdneho exekútora k bezdôvodnému obohateniu podľa ustanovenia § 451 Občianskeho zákonníka.</p> <p>Preto podľa krajského súdu prvostupňový súd vo veci sťažovateľky rozhodol správne, keď jej žalobu zamietol z dôvodu nedostatku pasívnej vecnej legitímácie na strane žalovaného – súdneho exekútora. Prvostupňový súd pri svojom rozhodnutí vychádzal aj z judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, konkrétne z uznesenia sp. zn. 3 Cdo 58/2009.</p> <p>Čo sa týka postavenia súdneho exekútora, výkon exekučnej činnosti predstavuje zverený výkon štátnej moci, čo upravuje aj samotná právna úprava (§ 5 ods. 2 Exekučného poriadku) a konštatuje to aj ústavný súd vo svojej už uvedenej judikatúre.</p> <p>Z toho dôvodu sa na súdneho exekútora pri výkone exekučnej činnosti vzťahuje aj právny režim náhrady škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z.. Pri realizácii úkonov exekučného konania nie je súdny exekútor nositeľom základných práv a slobôd, ale naopak, ako predstaviteľ verejnej moci sa podieľa na plnení pozitívneho záväzku štátu v súvislosti s realizáciou základných práv účastníkov exekučného konania.</p> <p>Avšak čo sa týka postavenia súdneho exekútora v súvislosti s rozhodovaním súdu o trovách exekúcie a o jeho odmene je jeho postavenie odlišné. Exekučný poriadok v ustanovení § 37 ods. 1 priznáva súdnemu exekútorovi postavenie účastníka konania, ak súd rozhoduje o trovách exekúcie. Trovami exekúcie sú podľa ustanovenia § 200 ods. 1 Exekučného poriadku odmena exekútora, náhrada hotových výdavkov a náhrada za stratu času pri vykonaní exekúcie. V posudzovanom prípade hotové výdavky tvorili len nepatrnú časť (2,60 €) trov exekúcie, zvyšok trov tvorila len odmena exekútora a DPH.</p> <p>Ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že pokiaľ ide o postavenie súdneho exekútora vo vzťahu k rozhodovaniu o trovách konania, prevažuje aspekt jeho postavenia ako osoby vykonávajúcej slobodné povolanie, ktorá má ekonomický záujem na priebehu a výsledku exekučného konania a ktorej majetkové práva môžu byť rozhodovaním orgánov verejnej moci dotknuté.</p> <p>Ako nositeľ základných práv a slobôd a osoba vykonávajúca slobodné podnikanie však v tejto pozícii nemôže byť súdny exekútor zároveň v postavení nositeľa štátnej moci, a preto sa ústavný súd nestotožňuje s argumentáciou krajského súdu o tom, že v štádiu exekučného konania, keď exekučný súd autoritatívne rozhodoval o trovách exekučného konania, a teda aj o odmene exekútora, vystupoval exekútor voči sťažovateľke ako nositeľ verejnej zvrchovanej moci a bol oprávnený jednostranne zakladať práva alebo povinnosti. V tomto štádiu konania má aj súdny exekútor postavenie účastníka konania a o jeho právach a povinnostiach rozhoduje exekučný súd.</p>

Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti už konštatoval, že z dlhodobej a relatívne ustálenej judikatúry všeobecných súdov vyplýva, že nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu štátu môže byť v občianskom súdnom konaní uplatnený až vtedy, ak žalobca nemohol dosiahnuť uspokojenie svojej pohľadávky z titulu bezdôvodného obohatenia voči tomu, kto tento prospech získal, a je povinný ho vydať. Pokiaľ má účastník pohľadávku na vydanie bezdôvodného obohatenia, škoda mu ešte nevznikla, a preto nemôže byť daná zodpovednosť štátu za škodu podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len „zákon č. 58/1969 Zb.).

Nárok na náhradu škody od štátu by mohol úspešne uplatniť iba vtedy, ak by preukázal, že sa bezúspešne domáhal vydania bezdôvodného obohatenia. Aktívnu legitímáciu na úspešné uplatnenie nároku na náhradu škody podľa zákona č. 58/1969 Zb. má ten, komu vzniklo právo na náhradu škody, teda ten, u koho sú splnené všetky predpoklady zodpovednosti štátu za škodu vrátane základného predpokladu tejto zodpovednosti, a to vzniku samotnej škody. Existencia pohľadávky na vydanie bezdôvodného obohatenia vylučuje vznik škody ako majetkovej ujmy, a tým aj konkurenciu právnej úpravy zodpovednosti za škodu s právnou úpravou bezdôvodného obohatenia.

V posudzovanom prípade dospel konajúci krajský súd k právnemu záveru o nemožnosti vymáhania sumy predstavujúcej trovy exekúcie voči súdnemu exekútorovi v časti exekučného konania, v ktorom má súdny exekútor postavenie účastníka konania.

Toto postavenie mu priznáva právna úprava aj judikatúra ústavného súdu, v zmysle ktorej je súdny exekútor v tejto časti konania nositeľom základných práv a slobôd.

Pokiaľ by ústavný súd pripustil správnosť argumentácie krajského súdu, že súdny exekútor nemôže byť subjektom zodpovedným z titulu bezdôvodného obohatenia, pretože vzťah medzi súdnym exekútorom a povinným je vzťahom verejnoprávnym, potom by bolo nutné dospieť aj k záveru, že práve z titulu tohto verejnoprávneho vzťahu by sa do bezdôvodného obohatenia nemohol dostať ani povinný ako účastník tohto verejnoprávneho vzťahu.

Navyše by tento výklad právnej normy poskytoval súdnemu exekútorovi široký priestor na potenciálne zneužívanie svojho postavenia s vedomím, že zodpovednosť za jeho bezdôvodné obohatenie prevezme štát, a to vo forme zodpovednosti za škodu. Tieto závery krajského súdu považuje ústavný súd za arbitrárne a nezodpovedajúce zásade materiálnej ochrany základných práv.

K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu

Ak nepriaznivé rozhodnutie všeobecného súdu o návrhu sťažovateľa, ktorým sa domáha ochrany svojho vlastníckeho práva, je výsledkom konania, v ktorom bolo porušené jeho základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, znamená to tiež porušenie jeho základného práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 druhej vety ústavy, ako aj práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

V tejto súvislosti ústavný súd uvádza, že sťažovateľka mala k dispozícii účinný prostriedok nápravy, ktorý aj využila podaním žaloby, odvolania a ústavnej sťažnosti, a tak bola jej právam poskytnutá ochrana jednak zo strany okresného súdu aj krajského súdu, ktoré sa žalobou a odvolaním sťažovateľky zaoberali a jej súdny spor rozhodli, ale aj zo strany ústavného súdu. Ústavný súd preto konštatuje, že v predmetnej veci nezistil súvislosť medzi namietaným porušením ustanovenia čl. 13 dohovoru, ktorý upravuje právo na účinný prostriedok nápravy, a napadnutým rozsudkom krajského súdu, preto návrhu v tejto časti nevyhovel. Vyslovenie porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 20 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým rozsudkom naplňa účel, ktorý sťažovateľka sledovala podaním sťažnosti ústavnému súdu.

Ústavný súd rozhodol tak, že základné právo sťažovateľky vlastníť majetok zaručené čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jej základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane

	Ľudských práv a základných slobôd rozsudkom krajského súdu porušené bolo. Rozsudok krajského súdu zrušuje a vec vracia krajskému súdu na ďalšie konanie. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov	Ústavný súd: III. ÚS 207/2010, PL. ÚS 49/03, II. ÚS 4/2012, I. ÚS 199/07, III. ÚS 26/08, IV. ÚS 236/08, ÚS 417/08, II. ÚS 475/2010, IV. ÚS 236/08, IV. ÚS 38/08, III. ÚS 269/08, III. ÚS 361/09, III. ÚS 196/09, II. ÚS 99/2011 Najvyšší súd Slovenskej republiky: sp. zn. 3 Cdo 58/2009 Najvyššieho súdu Českej republiky: sp. zn. 30 Cdo 3810/2007

spisová značka	II. ÚS 500/2012
sudca spravodajca	Lajos Mészáros
druh konania	čl. 127 ods. 1 ústavy konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	28. februára 2013
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ namietal porušenie označeného práva v dovolacom trestnom konaní vedenom najvyšším súdom.</p> <p>Zo sťažnosti a z doplňujúcich podaní vyplýva, že rozsudkom okresného súdu bol sťažovateľ uznaný vinným v bode 1 zo zločinu vydierania podľa § 20 a § 189 ods. 1 Trestného zákona, v bode 2 z prečinu výtržníctva podľa § 20 a § 364 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, v bode 3 zo zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1 Trestného zákona a v bode 4 z prečinu ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Trestného zákona, z prečinu výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. a) v spojení s ustanovením § 138 písm. a) Trestného zákona na tom skutkovom základe, aký vyplýval z podanej obžaloby. Bol mu za to uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 6 rokov nepodmienečne so zaradením na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.</p> <p>Zároveň došlo aj k uloženiu trestu prepadnutia niektorých vecí a k vysloveniu povinnosti nahradiť škodu viacerým poškodeným. Uznesením krajského súdu bolo odvolanie sťažovateľa a jeho otca ako nedôvodné zamietnuté.</p> <p>Napokon, uznesením najvyššieho súdu bolo dovolanie sťažovateľa odmietnuté.</p> <p>Z uznesenia krajského súdu vyplýva, že ním bolo odvolanie sťažovateľa a jeho otca ako nedôvodné zamietnuté. Sťažovateľ v podanom odvolaní popri polemike so skutkovými a právnymi závermi okresného súdu týkajúcimi sa skutkov, za ktoré bol uznaný vinným, namietal, že v rámci prípravného konania boli porušené jeho práva na obhajobu, keď v ostatných trestných veciach spojených s väzobnou vecou na spoločné konanie nemal ustanoveného obhajcu.</p> <p>Sťažovateľ tvrdí, že potom, ako bol vzatý do väzby, vzhľadom na ustanovenie § 37 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku vznikol dôvod povinnej obhajoby nielen v trestnej veci, v ktorej bol vzatý do väzby, ale aj v ďalších trestných veciach, ktoré boli v tom čase vedené osobitne. Napriek tomu však v týchto ďalších veciach mu obhajca ustanovený nebol. Takýto stav trval až do 8. júna 2010, keď všetky trestné veci boli spojené na spoločné konanie.</p>
ratio decidendi	<p>Ako sa zdá, najvyšší súd nespochybňuje právny názor sťažovateľa, podľa ktorého zo znenia ustanovenia § 37 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku vyplýva, že povinná obhajoba sa vzťahovala popri väzobne vedenom trestnom stíhaní aj na ďalšie paralelne (v osobitných konaniach) vedené trestné stíhanie sťažovateľa („Obvinený bol do väzby vzatý až v súvislosti so skutkom pod bodom 4/, pričom bol stíhaný aj za ďalšie skutky, čo ale neznamená, že len v súvislosti s nimi nastala povinná obhajoba.“).</p> <p>Napriek uvedenému stanovisku najvyšší súd (zhodne ako krajský súd) nijako konkrétne nereagoval na tvrdenie sťažovateľa, podľa ktorého stav, keď v osobitne vedených neväzobných trestných veciach v čase od 24. marca 2010 do 8. júna 2010 nemal napriek povinnej obhajobe žiadneho obhajcu, znamenal porušenie jeho obhajobných práv.</p> <p>Možno konštatovať, že nezaujatie žiadneho stanoviska k námietke, podľa ktorej sťažovateľ nemal v určitom štádiu prípravného konania obhajcu napriek tomu, že obhajoba bola vzhľadom na jeho pobyt vo väzbe povinná, znamená zjavnú neodôvodnenosť rozhodnutia.</p>

	<p>Nebolo možné vyhovieť požiadavke sťažovateľa na vyslovenie zákazu pokračovať v porušovaní základného práva.</p> <p>Ústavný súd rozhodol tak, že najvyšší súd v namietanom konaní vedenom porušil základné právo sťažovateľa na obhajobu v súvislosti so základným právom na povinnú obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky.</p> <p>Uznesenie najvyššieho súdu zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.</p> <p>Sťažnosti sťažovateľa vo zvyšnej časti nevyhovuje.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov	Ústavný súd : I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06 EŠLP: Ruiz Torija c. Španielsko, Georgiadis c. Grécko

Nálezy – priet’ahy v konaní:

spisová značka	II. ÚS 333/2012
súdca spravodajca	Sergej Kohut
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	16. januára 2013
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka (obchodná spoločnosť) namietala porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet’ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom okresného súdu v konaní o ochranu dobrej povesti právnickej osoby, ktoré začalo v roku 2007.
ratio decidendi	<p>1. V namietanom konaní sťažovateľka vystupuje ako navrhovateľka v konaní o ochranu dobrej povesti právnickej osoby. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že dĺžka posudzovaného konania dosiaľ nebola závislá od právnej alebo skutkovej zložitosti veci. Napokon ani predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení neargumentovala skutkovou alebo právnou zložitou veci.</p> <p>2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil žiadnu závažnú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jej ťarchu, resp. na ťarchu jej zástupcu, pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v napadnutom období k zbytočným priet’ahom v konaní.</p> <p>3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci, pričom zistil, že postup okresného súdu v danej veci sa vyznačoval neefektívnou a nesústredenou činnosťou, ktoré spočívali napríklad v odročovaní nariadených pojednávaní bez meritórneho rozhodnutia veci „za účelom zváženia dokazovania“; pri neospravedlnenej neprítomnosti účastníkov konania okresný súd nevyužil možnosť použitia poriadkových opatrení na zabezpečenie ich účasti, došlo „k nesprávnemu predloženiu“ krajskému súdu, k formálnym chybám pri vyhotovovaní rozhodnutí, čo v konečnom dôsledku malo negatívny vplyv na celkovú dĺžku posudzovaného konania.</p> <p>Ústavný súd rozhodol tak, že základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet’ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom okresného súdu porušené bolo.</p> <p>Okresnému súdu prikazuje, aby konal bez zbytočných priet’ahov.</p> <p>Sťažovateľke priznáva finančné zadosťučinenie v sume 1 000 €.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov	***

spisová značka	II. ÚS 518/2012
súdca spravodajca	Sergej Kohut
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a	nález – vyhovené

spôsob vybavenia	
dátum rozhodnutia	14. februára 2013
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ namietal porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie veci v primeranej lehote postupom okresného súdu v exekučnom konaní, ktoré začalo v roku 2009.
ratio decidendi	<p>1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že posudzovaná vec nemožno považovať za právne ani fakticky zložitú, ide o bežnú agendu všeobecných súdov.</p> <p>2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúmanom konaní, ústavný súd nezistil žiadnu významnú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na ich ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom konaní k zbytočným prietahom.</p> <p>3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci. Okresný súd sám uznal prietahy v konaní v období trvajúcim 2 roky a 4 mesiace. Okrem toho ústavný súd konštatuje, že namietané konanie dosiaľ nie je právoplatne skončené. Uvedená nečinnosť pritom nie je ničím ospravedlniteľná, pretože okresný súd viac ako dva roky nevykonával vo veci úkony, ktoré mali smerovať k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ v predmetnej veci počas súdneho konania nachádza</p> <p>Ústavný súd rozhodol tak, že okresný súd v namietanom konaní porušil základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.</p> <p>Okresnému súdu prikazuje konať bez zbytočných prietahov. Sťažovateľovi priznáva finančné zadost'učinenie v sume 1 000 €</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	***

spisová značka	II. ÚS 437/2012
sudca spravodajca	Lajos Mészáros
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	28. februára 2013
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľky namietali porušenie označených práv postupom okresného súdu v konaní o zvýšení výživného, ktoré začalo v roku 2006.
ratio decidendi	<p>1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie v napadnutom konaní mohlo predstavovať určitý stupeň faktickej zložitosti súvisiaci s potrebou nariadenia znaleckého dokazovania, avšak neobyčajne zdĺhavý priebeh napadnutého konania ústavný súd nemôže pripísať iba na vrub tejto skutočnosti.</p> <p>2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľiek v preskúmanej veci, ústavný súd nezistil žiadnu závažnú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na ich ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným prietahom, teda dĺžka napadnutého konania v zásade nebola vyvolaná správaním sťažovateľiek.</p> <p>3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v napadnutom konaní o zvýšení výživného a predovšetkým poukazuje na to, že celkové trvanie tohto konania už viac ako 6 rokov je už samo osebe neprimerané.</p> <p>Ústavný súd rozhodol tak, že okresný súd porušil základné právo sťažovateľiek na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.</p> <p>Okresnému súdu prikazuje konať bez zbytočných prietahov.</p>

	Mal. sťažovateľke priznáva finančné zadosťučinenie v sume 2 000 € a sťažovateľke priznáva finančné zadosťučinenie v sume 1 000 €.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	***

Spracovala: JUDr. Gabriela Lacková

Upozornenie:

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.